

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

E

PRIJEDLOG

**STRATEGIJA
ZA UNAPREĐENJE I RAZVOJ VOLONTIRANJA
U REPUBLICI SRPSKOJ (2014–2018. GODINE)**

Banja Luka, mart 2014. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. EVROPSKI TRENDОВI PROMOCIJE I RAZVOJA VOLONTIRANJA	5
2.1. Najbitnije preporuke i zaključci koji će služiti kao osnova za izradu Evropske politike volontiranja	5
3. VOLONTIRANJE U REPUBLICI SRPSKOJ	7
3.1. Istorija volontiranja u Republici Srpskoj	7
3.2. Stanje volontiranja na terenu – konsultacije sa relevantnim akterima	9
3.3. Prehodna finansijska ulaganja u oblast volontiranja u Republici Srpskoj	10
3.3.1. Finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske	10
3.3.2. Finansijska sredstva od donatora i međunarodnih organizacija	10
3.4. Učešće građana u volonterskim programima i aktivnostima	11
3.5. Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja.....	12
3.6. Istraživanja u oblasti volontiranja	12
3.7. Problemi i poteškoće u promociji i razvoju volontiranja u Republici Srpskoj	14
4. VRIJEDNOSTI, NAČELA, VIZIJA, MISIJA I VREMENSKI OKVIR STRATEGIJE.....	15
4.1. Vrijednosti Strategije.....	15
4.2. Načela Strategije	15
4.3. Vizija i misija Strategije	15
4.4. Vremenski okvir Strategije.....	16
5. GLAVNI AKTERI ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE	17
6. STRATEŠKI PRAVCI I CILJEVI	18
6.1. Strateški pravac 1: Pravna regulativa volontiranja.....	18
6.2. Strateški pravac 2: Volonterska infrastruktura.....	19
6.3. Strateški pravac 3: Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja.....	20
6.4. Strateški pravac 4: Promocija volontiranja	20
7. AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE.....	22

8. OČEKIVANI KRATKOROČNI I DUGOROČNI UTICAJ SPROVOĐENJA STRATEGIJE.....	34
9. PRAĆENJE I MJERENJE USPJEŠNOSTI SPROVOĐENJA STRATEGIJE.....	35

1. UVOD

Ustavni osnov za donošenje Strategije za unapređenje i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj (2014–2018. godine) sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 18. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje druge odnose od interesa za Republiku u skladu sa Ustavom. Na osnovu člana 27. Zakona o volontiranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13) Republika i jedinice lokalne samouprave, u skladu sa svojim nadležnostima, mogu utvrditi mjere i aktivnosti podrške usmjerenih ka razvoju i promociji volontiranja u Republici. Mjere i aktivnosti odnose se na usvajanje strategija i politika na nivou Republike i jedinica lokalne samouprave, podršku osnivanju, radu i umrežavanju volonterskih servisa, osnivanje volonterskih servisa i nagrađivanje pravnih i fizičkih lica koja svojim radom doprinose razvoju volontiranja i mjere sprovođenja usvojenih strategija i politika.

U skladu sa Zakonom o volontiranju, volontiranjem se smatra „aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku kojom se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva“. Volontiranje je organizovana dobrovoljna aktivnost ili pružanje usluge ili obavljanje aktivnosti u cilju opšte, zajedničke dobrobiti ili dobrobiti drugog lica bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Volontiranjem se stiču iskustva i vještine potrebne i korisne za aktivno učešće u društvu, lični razvoj i opšte dobro.

Izradom Zakona o volontiranju (usvojenog 2008. godine), kao jednog od prvih zakonskih okvira u regionu, trasiran je put sistemskom uređenju volontiranja u Republici Srpskoj, a novim Zakonom o volontiranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13) usvojenim 2013. godine, kao i izradom ovog strateškog dokumenta, Vlada Republike Srpske pruža sistemsku podršku promociji i razvoju ove humane aktivnosti u Republici Srpskoj. Tokom praćenja sprovođenja Zakona o volontiranju, prepoznata je potreba kvalitetnijeg pristupa i rada na razvoju volontiranja u Republici Srpskoj. Iz tog razloga Ministarstvo porodice, omladine i sporta je, u partnerstvu sa Omladinskim savjetom Republike Srpske i Omladinskim komunikativnim centrom, pokrenulo projekat „Volonterskom legislativom do razvoja lokalnih zajednica“, koji je finansijski podržala Evropska unija putem Evropskog instrumenta za demokratiju i ljudska prava i Vlada Republike Srpske, a čiji je cilj uspostavljanje održivog rasta promocije i razvoja volontiranja u oblasti ekonomije i socijalnog sektora podržanog od strane republičkih i lokalnih organa vlasti. Projekat se realizuje u periodu od 2012. do 2014. godine, a očekivani rezultati se ostvaruju kroz četiri grupe aktivnosti: učešće u procesima izrade mehanizama za kvalitetnije sprovođenje Zakona o volontiranju Republike Srpske; promotivna kampanja u cilju upoznavanja relevantnih aktera za Zakonom o volontiranju u Republici Srpskoj (predstavljanje projekta svim načelnicima jedinica lokalne samouprave Republike Srpske, te deset prezentacija Zakona o volontiranju Republike Srpske) i podrška procesu izrade, usvajanja i realizacije lokalnih volonterskih politika u najmanje 30 jedinica lokalne samouprave.

2. EVROPSKI TRENDVI PROMOCIJE I RAZVOJA VOLONTIRANJA

Volonterizam postoji od samih početaka organizovanja društvenih zajednica, te i danas postoji kao aktivnost koja se sprovodi za opšte dobro i koja oživljava najplemenitija stremljenja čovječanstva, kao što su zauzimanje za mir, slobodu, mogućnost izbora, sigurnost i pravednost za sve ljude. Definicija pojma „volontiranje“ u zemljama EU kreće se od „aktivnosti koja zahtijeva korištenje vremena bez nadoknade“ preko „lične spontane aktivnosti“ do „dobrovoljnog rada“. Osnovni dijelovi definicije volonterizma su: dobrovoljnost, obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga bez nadoknade, te obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga za opšte dobro. Volontiranjem građani pomažu bližnjima i zajednici u kojoj žive, a u isto vrijeme razvijaju vlastitu ličnost, doprinoseći opštoj dobrobiti. Generalna skupština Ujedinjenih naroda (UN) je 1985. godine proglasila 5. decembar za Međunarodni dan volontera, a Preporukom Savjeta Evrope NO R (94) 4 preporučuje se državama članicama da definišu volontiranje, naglašavajući njegove obrazovne aspekte i značaj za društvo. Preporukom Savjeta Evrope 1496 (2001) „Poboljšanje položaja i uloge volontera u društvu“ prepoznaje se uloga i vrijednost volonterizma, traži se prepoznavanje i ukidanje svih prepreka koje mogu spriječiti lice u volonterskim aktivnostima, te usvajanje i promovisanje političkih i zakonodavnih rješenja koja će podsticati volontiranje. Savjet Evrope donio je i niz dokumenta, kao što je Evropska konvencija o promovisanju međunarodnog i dugoročnog volonterskog servisa mladih (ETS br. 175), kojom se dodatno promovise međunarodno volontiranje mladih od 18 do 25 godina. Generalna skupština UN-a je 2001. godinu proglasila Međunarodnom godinom volontera (Dokument 8917), a tim povodom je usvojena i Rezolucija i preporuke o načinima kako zemlje članice i UN mogu i treba da podržavaju volontiranje, te su pokrenute razne inicijative za promovisanje volonterizma. Rezolucija Opšte skupštine UN-a 56/38 (2002) preporučuje članicama stvaranje „poticajnih fiskalnih, zakonskih i drugih okvira, uključujući one koji se odnose na organizacije koje se bave volontiranjem“ kroz uvođenje zakonodavstva, poreskih olakšica i subvencija, te olakšavanje uspostavljanja partnerskih odnosa u vezi sa volontiranjem u građanskom društvu.

Evropska unija je 2011. godinu proglasila za Evropsku godinu volontiranja tokom koje je, uz podršku Delegacije Evropske komisije, preko 100 eksperata u oblasti volontiranja radilo na izradi preporuka i smjernica za izradu Evropske politike volontiranja¹. Ovaj proces je koordinisala neformalna mreža evropskih asocijacija i organizacija civilnog društva. Evropska unija i zemlje članice su prepoznale potrebu da volontiranje istaknu kao posebnu komponentu koja u velikoj mjeri utiče na razvoj civilnog društva sa fokusom na specifične sektore/oblasti, kao što su: ekonomija, socijalni sektor, cjeloživotno učenje itd.

2.1. Najbitnije preporuke i zaključci koji će služiti kao osnova za izradu Evropske politike volontiranja

Alijansa za Evropsku godinu volontiranja u Evropi daje preporuke u okviru dokumenta pod nazivom *Policy Agenda for Volunteering in Europe – P.A.V.E.* (Okvir politike volontiranja u Evropi) za efektivniji i efikasniji evropski okvir za podršku i promociju volontera, volontiranja, organizacije koje uključuju volontere i njihove partnere. Preporuke obuhvataju prijedloge za mjere koje treba da odgovore na različite aspekte volontiranja identifikovanih odlukom Evropskog savjeta iz 2009. godine, koja je označila 2011. godinu kao evropsku godinu

¹ Više u: “*Policy Agenda for Volunteering in Europe (P.A.V.E)*“, dostupno na: http://www.eyv2011.eu/images/stories/pdf/EYV2011Alliance_PAVE_copyfriendly.pdf, pristupljeno novembra 2013.

volontiranja, te kroz komunikaciju sa Evropskom komisijom P.A.V.E. preporuke promovišu i podržavaju volontiranje kao demonstraciju evropskih vrijednosti, obezbjeđujući pokretačku snagu za aktivno građanstvo i doprinos rastu ekonomskog i socijalnog kapitala.

P.A.V.E. naglašava potrebu za partnerskim pristupom koji neprestano uključuje sve aktere da rade u pravcu razvoja podržavajuće infrastrukture za volontiranje u Evropi. Takva infrastruktura uključuje odgovarajuće i neophodne mehanizme za podršku volontera i organizacijama koje angažuju volontere, kao i odgovarajuće i održivo finansiranje. To bi trebalo da obezbijedi koherentnost i intersektoralne pristupe koji će smanjiti prepreke za volontiranje, te razvoj odgovarajućih okvira za volontere i organizacije koje angažuju volontere, uključujući poštivanja njihovih prava i obaveze.

P.A.V.E. reflektuje i činjenicu da je, u cilju obezbjeđenja osnove zasnovane na dokazima za kreiranje politika, potrebno unaprijediti prikupljanje statističkih podataka o vrijednostima i uticaju volontiranja u Evropi. Takvi podaci treba da uzmu u obzir i ekonomske i socijalne vrijednosti volontiranja, a mjerenja treba da reflektuju specifičnu prirodu volontiranja u cilju pružanja pouzdanih podataka.

P.A.V.E., takođe, naglašava potrebu za poboljšanjem pristupa statističkim podacima i drugim informacijama o mogućnostima za volontiranje kao dodatak za usaglašavanje zajedničkih principa za pružanje kvalitetnog volontiranja u cilju povećanja broja, uticaja i vrijednosti volontiranja u Evropi. Prepoznata je činjenica da kvalitetno volontiranje uvijek proizlazi iz usaglašanih i dogovorenih zajedničkih akcija između aktera, te da uključuje snažna i transparentna partnerstva multisektoralnih aktera.

Priznavanje individualnih i kolektivnih postignuća volontera su identifikovani kao najbitniji za omogućavanje volonterima da kvalitetnije primjene stečena znanja i iskustva kroz volontiranje u drugim oblastima njihovih života, te time povećaju uticaj volontiranja. Poboljšani mehanizmi za prepoznavanje volontiranja kao doprinos cjeloživotnom učenju se preporučuju kao rješenje.

3. VOLONTIRANJE U REPUBLICI SRPSKOJ

3.1. Istorija volontiranja u Republici Srpskoj

Jedna od najstarijih aktivnosti koja ima sličnost i povezanost sa volontiranjem u savremenom obliku, a koja je bila primjenjivana na našim prostorima je *moba*. „Moba“ je narodni običaj udruživanja rada i najčešći vid međusobnog pomaganja na selu. Riječ „moba“ vodi porijeklo od riječi „molba“. U seoskim domaćinstvima su se često dešavali hitni i neodložni poslovi koji su prevazilazili kapacitete jednog domaćinstva, pa je bio običaj da se pozivaju komšije u pomoć. Domaćin kuće tada saziva mobu. Rad je besplatan i dobrovoljan, a domaćin je obavezan da radnike što bolje ugosti. Postojala je i moba iz milosrđa na koju se dolazilo bez poziva u slučaju kada treba pomoći nekoj siromašnoj porodici ili kada neka kuća ostane bez domaćina. U tom slučaju domaćini nisu imali obavezu da hrane mobare.

U bivšoj Jugoslaviji (u daljem tekstu: SFRJ) jedan od najpoznatijih vidova volonterskih aktivnosti su bile omladinske radne akcije. Omladinske radne akcije su nastale u toku Narodnooslobodilačke borbe, a naročito su bile popularne nakon završetka Drugog svjetskog rata i imale su za cilj da obnove i izgrade privredu, infrastrukturu, naučne, sportske, kulturne i zabavne objekte u SFRJ. U prvim poslijeratnim saveznim radnim akcijama milioni omladinaca su gradili auto-puteve, pruge, fabrike, čak i čitave gradove. Najveće savezne radne akcije dešavale su se u periodu od 1946. do 1952. godine. Omladinske radne akcije su na nov i originalan način bile mehanizam za stvaranje prijateljstava i jedinstva među mladim ljudima iz tadašnje države, ali i iz cijelog svijeta. Podaci pokazuju da je na akcijama u SFRJ učestvovalo više od 20.000 mladih iz mnogih zemalja². Pored omladinskih radnih akcija, bitno je spomenuti i izviđače i gorane koji su u sklopu svojih redovnih aktivnosti pošumljavanja organizovali i sprovodili različite volonterske aktivnosti. Zajednička veza volonterskih aktivnosti u SFRJ je ipak bio volonterski rad koji se najviše odnosio na izgradnju infrastrukture, a manje na volonterske aktivnosti u socijalnom sektoru kroz pružanje pomoći socijalno ugroženom stanovništvu. Razlog tome je tadašnji socijalni i zdravstveni sektor koji nije imao probleme sa kakvim se susreću ovi sektori u današnje vrijeme – nedostatak resursa u finansijskom i drugom smislu, a koji je adekvatnije odgovarao na potrebe ovih grupa građana.

Nakon 1995. godine, u Republici Srpskoj počinju se formirati različita udruženja bazirana na volonterskom radu. Takođe, ponovo se organizuju i izviđači čiji je rad bio privremeno prekinut. Od 1995. do 2008. godine, kada je usvojen Zakon o volontiranju Republike Srpske, broj različitih i specijalizovanih udruženja, te njihovo partnerstvo sa različitim socijalnim i drugim akterima je u stalnom porastu, a samim tim i broj volonterskih programa i aktivnosti i angažovanih volontera. U ovom periodu volontiranje karakteriše veliki zaokret u smislu krajnjih korisnika volontiranja. Ratna dešavanja su negativno uticala na veliki porast socijalno ugroženih grupa građana (izbjegla i raseljena lica), te destabilizacije ekonomskog sektora koji se i danas zbog tih posljedica nalazi u nezavidnom položaju, što je rezultiralo povećanjem broja nezaposlenih i socijalno ugroženih građana. Iz tog razloga volontiranje se najviše usmjerava ka tim ciljnim grupama građana i počinje da zauzima veliku važnost u socijalnom sektoru, doprinosi unapređenju i razvoju ličnih socijalnih vještina i vještina volontera, a samim tim utiče na jednostavnije i kvalitetnije zapošljavanje. Pored ovih grupa

² Više u: „Nacionalni izvještaj o stanju volonterstva u jugoistočnoj Evropi i CIS regiji“, 2009, dostupno na: <http://www.smart.hr/dokumenti/UNV%20country%20report_CRO%20FINAL.pdf>, pristupljeno novembra 2013. godine i Srećko Mihailović i Spasojević, Grujica, „Tito na radnim akcijama“, Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije, Beograd, 1979.

građana, volontiranje postaje razvijeno kao pomoć i asistencija socijalno isključenim grupama građana kao što su osobe sa invaliditetom, što u prošlosti nije bio slučaj. Svakako, ne treba zaboraviti da je volontiranje počelo da zauzima važnost i u drugim sektorima kao što su zaštita životne sredine, kultura, umjetnost i drugo, ali još uvijek ne u zadovoljavajućoj mjeri. Novom volonterskom praksom u Republici Srpskoj se omogućilo i razvilo volontiranje lica sa invaliditetom u onom dijelu njihove radne i psiho-fizičke sposobnosti, čime se doprinosi da se i oni kao volonteri socijalizuju.

U Republici Srpskoj, od njenog nastanka do danas, istakla se nekolicina omladinskih organizacija – udruženja građana koja su promovisala volontiranje i vrijedosti volonterizma za društvo u cjelini. Zbog broja aktivnosti i kontinuiteta u radu kao primjer navodimo udruženje građana Omladinski komunikativni centar (u daljem tekst: OKC), osnovano 1997. godine u Banjoj Luci, koje se aktivno fokusiralo na promociju i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj. Prvi volonterski programi OKC-a bili su usmjereni na humanitarne aktivnosti, ljetnje volonterske kampove, međunarodne dugoročne razmjene volontera i volontiranje studenata i srednjoškolaca u javnim institucijama. Danas, od ovih komponenata jedino je aktivan program volontiranja studenata i srednjoškolaca u javnim institucijama i tradicionalna humanitarna volonterska akcija „Jedan slatkiš jedno dijete“, koja se od 2003. godine realizuje, a dalju realizaciju su preuzeli i nastavili savjeti učenika srednjih škola u Republici Srpskoj. Programom volontiranja srednjoškolaca i studenata u javnim institucijama svake godine omogućeno je da preko 600 srednjoškolaca organizuje volonterske aktivnosti edukativnog, sportskog, kulturnog i zabavnog karaktera za djecu i omladinu sa posebnim potrebama, te stare osobe koje su smještene u javnim institucijama. Godine 2004. OKC je organizovao prvu konferenciju o volontiranju u Republici Srpskoj, na kojoj su učestvovali predstavnici svih sektora i koja je bila veoma značajna za razvoj volontiranja u Republici Srpskoj, a 2005. godine je u okviru OKC-a uspostavljen prvi lokalni volonterski servis u Republici Srpskoj. Od tada do danas OKC je u saradnji sa drugim udruženjima i jedinicama lokalne samouprave razvijao lokalne volonterske servise i u drugim lokalnim zajednicama (Mrkonjić Grad, Novi Grad, Gradiška, Laktaši, Derвента, Doboj, Srebrenica, Zvornik, Trebinje, Bijeljina, Srbac, Prijedor i Pale), a u saradnji sa partnerima u regionu prenosi metodologiju rada, znanje i iskustva po pitanju razvoja volonterske infrastrukture i u druge zemlje u okruženju (Hrvatska, Srbija, Makedonija i Albanija). Tokom 2010. godine su podržali i razvoj volonterskih centara u Kini, u sklopu dugogodišnje saradnje sa Prekomorskim volonterskim servisom (VSO).

Tokom 2010. godine u sedam jedinica lokalne samouprave (Banja Luka, Derвента, Doboj, Mrkonjić Grad, Srebrenica, Trebinje i Laktaši) počeo je rad na izradi lokalnih volonterskih politika, čiji je cilj podrška sprovođenju Zakona o volontiranju na lokalnom nivou, a početkom 2011. godine je usvojena prva lokalna volonterska politika u Mrkonjić Gradu. Usvajanjem Zakona o volontiranju Republike Srpske 2008. godine, te novog Zakona o volontiranju 2013. godine, volontiranje postaje i institucionalno prepoznato kao aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku, čime je otvoreno novo poglavlje promocije i razvoja volontiranja u Republici Srpskoj kao jedne od pozitivnih vrijednosti građanskog društva.

Volontiranje omogućava izgradnju partnerstava između različitih sektora, kao što su organizacije civilnog društva i socijalne javne ustanove, u okviru kojih se mogu razvijati novi pristupi i metodologije u cilju jačanja socijalne kohezije i uključenosti socijalno marginalizovanih grupa građana u društvene procese. Organizacije civilnog društva imaju vodeću ulogu u procesima promocije i razvoja volontiranja, jer veliki broj njih ispunjava svoju viziju i misiju kroz volonterske programe i aktivnosti, povezujući relevantne aktere u iznalaženju adekvatnih rješenja za izazove i probleme sa kojima se susreće zajednica.

Fleksibilnost i stalno prisustvo na terenu omogućava organizacijama da brzo i efikasno reaguju i intervenišu, koristeći volontiranje kao glavno sredstvo u rješavanju problema zajednice.

3.2. Stanje volontiranja na terenu – konsultacije sa relevantnim akterima

U okviru projekta „Volonterskom legislativom do razvoja lokalnih zajednica“, koji zajednički realizuju Ministarstvo porodice, omladine i sporta, OKC i Omladinski savjet Republike Srpske, tokom 2012. godine realizovano je deset prezentacija Zakona o volontiranju (u Banjoj Luci, Doboju, Palama, Mrkonjić Gradu, Prijedoru, Bijeljini, Vlasenici, Višegradu, Trebinju i Nevesinju) na kojima su građani, predstavnici udruženja, institucija i volonteri iz 55 jedinica lokalne samouprave iznijeli svoje sugestije za unapređenje pravne regulative u oblasti volontizma. Cilj prezentacija je bio da se učesnici upoznaju sa pravnom regulativom volontiranja, kao i o trenutnom stanju i trendovima razvoja i promocije volontiranja. Pored toga, svaka prezentacija je pružala mogućnost učesnicima da prezentuju sopstvena iskustva i saznanja sa terena, te da pruže konkretne komentare, sugestije i prijedloge za izradu Strategije za unapređenje i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj i novog Zakona o volontiranju.

Identifikovano je sljedeće stanje na terenu:

a) Angažovanje volontera većinom vrše organizacije civilnog društva, dok postoji veoma mali broj jedinica lokalne samouprave i javnih institucija koje za svoje potrebe angažuju volontere, što je rezultat nedovoljnog poznavanja pravne regulative i specifičnih i otežavajućih administrativnih barijera;

b) U najvećem broju slučajeva radi se o angažmanu mladih u ulozi volontera, dok se u manjem broju angažuju osobe preko 30 godina;

v) U većini slučajeva se organizuju volonterske aktivnosti koje imaju za cilj pružanje pomoći i podrške socijalno ugroženim kategorijama stanovništva, različitim promotivnim kampanjama, te aktivnostima koje se odnose na zaštitu životne sredine;

g) Ne postoji jedinstven sistem evidencije broja i profila zainteresovanih osoba za volontiranje na lokalnom nivou. U lokalnim zajednicama gdje postoje i rade lokalni volonterski servisi, postoji sistem evidencije, ali taj sistem ne obuhvata sve volontere i zainteresovane koji su direktno uključeni u različite volonterske aktivnosti jedinica lokalne samouprave, javnih institucija i organizacija civilnog društva;

d) Postoji nedovoljna informisanost korisnika o pravnoj regulativi volontiranja i nerazumijevanje o značenju termina „volonter“ nastalog usljed korišćenja ovog termina i u Zakonu o radu koji označava pripravnika bez zasnivanja radnog odnosa, što se Zakonom o volontiranju ne tretira kao volontiranje. U većini slučajeva, jedinice lokalne samouprave i javne institucije su volontiranje podrazumijevali pod terminom „volonter – pripravnik“ i da nisu upoznati i svjesni postojanja Zakona o volontiranju;

đ) U dvije jedinice lokalne samouprave uspostavljeni su mehanizmi nagrađivanja najistaknutijih volontera i organizatora volontiranja, te pravni okvir namijenjen za promociju i razvoj volontiranja na lokalnom nivou³;

e) Stav predstavnika jedinica lokalne samouprave, javnih institucija i organizacija civilnog društva je da volontiranje, kao aktivnost od opšteg interesa za Republiku Srpsku, treba da se ojača i promoviše kao aktivnost koja gradi pozitivne vrijednosti, jača individualni razvoj, doprinosi kvalitetnijem obrazovanju i pripremi mladih za zapošljavanje, pruža mogućnost za obrazovanje odraslih da bi bili konkurentniji na tržištu rada i generalno doprinosi izgradnji socijalnog i ekonomskog kapitala.

³ U vrijeme trajanja prezentacija lokalne volonterske politike su bile usvojene u Doboju i Mrkonjić Gradu, a trenutno su u procesu izrade u 30 jedinica lokalne samouprave Republike Srpske.

3.3. Prethodna finansijska ulaganja u oblast volontiranja u Republici Srpskoj

3.3.1. Finansijska sredstva iz budžeta Republike Srpske

Ministarstvo porodice, omladine i sporta podržava razvoj volontiranja u Republici Srpskoj, te je u proteklih sedam godina obezbijedilo preko 100.000 KM za finansiranje volonterskih projekata savjeta učenika srednjih škola u Republici Srpskoj i funkcionisanje Mreže savjeta učenika srednjih škola Republike Srpske. U istom periodu dodijeljene su i republičke nagrade najboljim volonterima i najboljim organizatorima volontiranja u Republici Srpskoj u ukupnom iznosu od 36.000 KM. Ministarstvo porodice, omladine i sporta je od 2011. godine do danas dodijelilo 972.485 KM na konkursima za sufinansiranje omladinskih projekata, a promovisanje volonterizma je bilo jedan od posebnih kriterijuma na osnovu kojih je vršen izbor projekata pristiglih na konkurs. Ministarstvo porodice, omladine i sporta sufinansira projekat „Volonterskom legislativom do razvoja lokalnih zajednica“ u iznosu od 60.000 KM, koji realizuje u saradnji sa Omladinskim komunikativnim centrom i Omladinskim savjetom Republike Srpske od 2012. do 2014. godine i aktivno učestvuje u njegovom sprovođenju. Aktivnosti Omladine Crvenog krsta Republike Srpske podržane su u iznosu od 30.000 KM.

3.3.2. Finansijska sredstva od donatora i međunarodnih organizacija

Podaci dobijeni od Omladinskog komunikativnog centra, kao jedne od vodećih organizacija u oblasti promocije i razvoja volontiranja, pokazuju značajan doprinos inostranih sredstava uloženi u oblast volontiranja u periodu od 2003. do 2013. godine:

- Za program razvoja volonterske infrastrukture (osnivanje 14 lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj) u periodu od 2005. do 2013. godine dodijeljeno je 470.000 KM;
- Za program razvoja volonterske legislative (Zakon o volontiranju Republike Srpske, Strategija za unapređenje i razvoj volontiranja Republike Srpske i lokalne volonterske politike u 30 lokalnih zajednica) u periodu od 2010. do 2013. godine dodijeljeno je 175.000 KM;
- Za program volontiranja srednjoškolaca u javnim institucijama (Banja Luka, Gradiška i Prijedor) u periodu od 2003. do 2008. godine dodijeljeno je 500.000 KM;
- Za program studentskog volontiranja (Banja Luka i Istočno Sarajevo) u periodu od 2010. do 2012. godine dodijeljeno je 265.000 KM i
- Za program podrške volonterskim aktivnostima Mreže savjeta učenika srednjih škola Republike Srpske u periodu od 2004. do 2007. godine dodijeljeno je 150.000 KM.

Ukupna međunarodna sredstva koja je Omladinski komunikativni centar obezbijedio i utrošio na razvoj i promociju volontiranja u Republici Srpskoj u periodu od 2003. do 2013. godine iznose 1.560.000 KM. Ova sredstva su bila obezbijeđena od različitih međunarodnih donatora i organizacija: Kanadska međunarodna agencija za razvoj (CIDA), Švedska međunarodna agencija za razvoj (SIDA), Američka međunarodna organizacija za razvoj (USAID), Švicarska međunarodna organizacija za razvoj (SDC), Prekomorski volonterski servis (VSO), Međunarodni centar Olof Palme (Švedska), Balkanski fond za demokratiju (BTD), Državni fond za demokratiju (NED), Ambasada Holandije, Ambasada SAD u Sarajevu, In fondacija (Holandija), Fondacija Omladinski komunikativni centar (Holandija), Nezavisni biro za humanitarna pitanja (IBHI), Fond za socijalno uključivanje, te programi Evropske unije (IPA i Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava).

Ovi podaci ukazuju da postoji realna mogućnost da se veliki dio potrebnih sredstava za realizaciju ove strategije može obezbijediti iz inostranih fondova, a prvenstveno imajući u vidu

dostupne fondove Evropske unije, ali naravno i druge donatore i međunarodne organizacije. Svakako, treba uzeti u obzir i da se radi o podacima samo jedne organizacije u Republici Srpskoj.

3.4. Učešće građana u volonterskim programima i aktivnostima

Na osnovu dostupnih relevantnih podataka⁴, u Republici Srpskoj volontira samo 5% građana. Ovo je za sada jedini dostupan podatak o broju volontera.

OKC je obezbijedio i realne podatke o broju angažovanih volontera tokom 2013. godine u osam lokalnih zajednica u Republici Srpskoj, a na osnovu evidencije lokalnih volonterskih servisa (Banja Luka, Doboj, Laktaši, Gradiška, Srebrenica, Novi Grad, Srbac i Zvornik):

1. Oblast „Demokratija i ljudska prava“: angažovano je 69 volontera koji su volontirali 1.893 sata;
2. Oblast „Zdravlje i socijalna zaštita“: angažovano je 214 volontera koji su volontirali 8.942 sata;
3. Oblast „Zaštita životne sredine“: angažovano je 305 volontera koji su volontirali 1.894 sata;
4. Oblast „Mediji“: angažovano je 49 volontera koji su volontirali 2.365 sati;
5. Oblast „Umjetnost i kultura“: angažovano je 180 volontera koji su volontirali 2.117 sati i
6. Oblast „Računari i informacione tehnologije“: angažovana su 2 volontera koji su volontirali 92 sata.

U ukupnom zbiru navedenih podataka, tokom 2013. godine, putem osam lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj, bilo je angažovano 819 volontera, koji su volontirali 17.303 sati ili 2.163 radnih dana. Uzimajući u obzir prosječnu platu u Republici Srpskoj, finansijska vrijednost ovog volonterskog rada je bila 78.640 KM. Imajući u vidu da se ovi podaci odnose samo na osam lokalnih zajednica Republike Srpske, te da su ovdje navedeni samo volonteri koje su angažovali lokalni volonterski servisi, možemo zaključiti da su ove brojke u realnosti mnogo veće, a samim tim i njihova finansijska vrijednost.

Tome idu u prilog podaci o najmasovnijoj jednodnevnoj volonterskoj akciji "Let's do it", koja se počela sprovoditi 2012. godine i dio je velike svjetske inicijative u oblasti zaštite životne sredine. U 2013. godini su realizovane dvije velike ekološke aktivnosti: akcija čišćenja, koja je realizovana u 107 jedinica lokalne samouprave na kojoj je učestvovalo 47.970 volontera koji su uklonili 5000 tona otpada, i akcija koja je imala za cilj sadnju sadnica, na kojoj je učestvovalo 9.000 volontera, a koji su posadili 230.000 sadnica u 72 jedinice lokalne samouprave u BiH (50 jedinica lokalne samouprave FBiH i 22 jedinice lokalne samouprave Republike Srpske).

Veliki broj građana učestvuje u volonterskim programima Crvenog krsta Republike Srpske, koji preko 20 godina djeluje na području Republike Srpske. Svoje programske ciljeve Crveni krst Republike Srpske ostvaruje kroz devet koordinacionih odbora i 63 opštinske organizacije. Najveći broj volontera čine mladi, a najčešće volontiraju u sljedećim oblastima: promocija humanih vrijednosti; socijalno-humanitarna djelatnost; program kućne njege; zdravstveno prosvjeđivanje; prva pomoć; dobrovoljno davanje krvi; priprema i odgovor na katastrofe; ekologija; upozoravanje na opasnost od mina. Crveni krst Republike Srpske do sada nije ažurno vodio evidenciju o volonterskim aktivnostima, pa ne postoje precizni podaci o broju angažovanih volontera i volonterskih sati. Ipak, u 2011. godini su evidentirana 14.275 volontera koja su angažovana u kampanjama i drugim akcijama (organizovanje sabirnih akcija, prodaja markica, priredbe humanitarnog karaktera, angažovanje volontera u katastrofama i sl.).

⁴ Izvještaj o humanom razvoju: „Veze među nama: društveni kapital“, UNDP, 2009.

Više stotina volontera je u proteklih nekoliko godina doprinijelo uspješnoj realizaciji međunarodnih sportskih takmičenja u Republici Srpskoj, kao što su: Svjetsko prvenstvo u raftingu, Svjetsko prvenstvo u kuglanju, Svjetski Kup ICF u kajak kanuu na divljim vodama, Evropsko prvenstvo u karateu, Evropsko prvenstvo za mlade u šahu, Balkansko prvenstvo u kajak kanuu, Balkansko prvenstvo u odbojci, Balkansko prvenstvo u džudu itd.

Takođe, bitno je spomenuti i program „Omladinske banke“, koji od 2008. godine sprovodi Fondacija Mozaik. Samo u 2012. godini, Mozaik je podržao 326 volonterskih akcija ukupne vrijednosti preko 2.162.831 KM. U realizaciju akcija u 14 jedinica lokalne samouprave Republike Srpske (Brod, Kotor Varoš, Kozarska Dubica, Lopare, Novi Grad, Modriča, Mrkonjić Grad, Pelagićevo, Petrovo, Srbac, Šipovo, Šekovići, Vukosavlje i Zvornik) bilo je uključeno 1.988 volontera koji su volontirali 31.717 sati.

Ovo su samo neki od podataka, a svakako ne treba zaboraviti veliki broj redovnih aktivnosti udruženja građana u različitim sektorima na kojima su angažovani volonteri. Ne smije se zanemariti ni volontiranje koje se dešava sporadično ili spontano, bez utvrđenog organizatora volontiranja, na dobrovoljnoj osnovi i bez novčane naknade, sa ciljem opšte, zajedničke dobrobiti ili dobrobiti drugog lica, kao i dobrovoljne vaspitno-obrazovne aktivnosti djece do 15 godina, koje se organizuju u cilju opšte društvene koristi, a koje se dešava gotovo svakodnevno širom Republike Srpske, ali se na njega ne primjenjuju odredbe Zakona o volontiranju.

3.5. Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja

Zakon o volontiranju Republike Srpske je jasno definisao obavezu prenošenja znanja o volontiranju djeci i mladima putem formalnog i neformalnog obrazovanja. Pomaci su vidljivi u sistemu visokog obrazovanja, jer je Zakon o visokom obrazovanju definisao mogućnost sticanja ECTS bodova volontiranjem⁵. Univerzitet u Banjoj Luci je u saradnji sa Omladinskim komunikativnim centrom usvojio Pravilnik o vrednovanju studentskog volontiranja kroz ECTS bodove, čime su otvorena vrata ka promociji i razvoju volontiranja u sistemu visokog obrazovanja Republike Srpske. Tokom 2012. i 2013. godine, Omladinski komunikativni centar u saradnji sa Univerzitetom u Istočnom Sarajevu i nekoliko privatnih univerziteta razvija ovakav pravilnik, čime će se omogućiti studentima ovih univerziteta da kroz volontiranje stiču ECTS bodove. Veliki broj organizacija civilnog društva planira i realizuje različite forme neformalnog obrazovanja (treninzi, seminari, informativne radionice itd.). U okviru tih aktivnosti volontiranje je često zastupljena tema, te na taj način djeca i mladi stiču znanja o volontiranju i o načinima kako se mogu angažovati kao volonteri. Ovo je evidentno kroz stalni protok informacija o pozivima za učešće na različitim seminarima i treninzima, kako međunarodnim, tako i lokalnim.

3.6. Istraživanja u oblasti volontiranja

Pouzdanih statističkih podataka o volontiranju na teritoriji Republike Srpske nema dovoljno jer do sada nisu rađena istraživanja za ovu oblast. Statističkih podataka ima malo jer se radi o dobrovoljnoj aktivnosti koja po svojoj prirodi često ostaje i neevidentirana, a nastojanja Ministarstva, porodice, omladine i sporta će biti da se u narednom periodu volonterske aktivnosti analiziraju kroz elektronski sistem koji koriste lokalni volonterski servisi koji će se udružiti u Volonterski servis Republike Srpske. Međutim, Omladinski komunikativni centar je u

⁵ Članom 38. stav 1, Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 73/10, 104/11 i 84/12), propisano je da zbir od 60 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne sedmice tokom jedne akademske godine i sastoji se od: a) nastave, b) samostalnog rada, v) kolokvijuma, g) ispita, d) izrade završnih radova, đ) praktičnog rada i e) obavljanja volonterskog rada, u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

sklopu neformalne mreže lokalnih volonterskih servisa u periodu od 2010. do 2011. godine realizovao prvo istraživanje o volontiranju⁶, koje je poslužilo kao polazna osnova za sagledavanje stanja na terenu. Navedeno istraživanje je bilo organizovano u periodu od aprila 2010. do marta 2011. godine. Počevši od ključnih vještina, definisanih od strane Evropske unije kao *set različitih sposobnosti, znanja i vrijednosti koje čine osnovu za permanentno obrazovanje i stvaranje uspješne i fleksibilne radne snage koja će se prilagođavati zahtjevima tržišta i u dugoročnom periodu omogućiti fleksibilno prilagođavanje i veće zapošljavanje stanovništva u evropskim zemljama* (Hozjan, 2009), istraživanje je imalo za cilj da procijeni uticaj volontiranja na razvoj određenih karakteristika ličnosti, imajući posebno u vidu razvoj kompetencija neophodnih za aktivno učešće u društvenim procesima i povećanje konkurentnosti na tržištu rada. Za potrebe istraživanja, kreiran je set standardizovanih upitnika kojima su prikupljeni podaci o interpersonalnim kompetencijama, metakognitivnim vještinama, socijalnoj udaljenosti i specifičnim emocionalnim karakteristikama među volonterima i nevolonterima. Istraživanjem su uključena 1742 ispitanika, tačnije 844 volontera i 898 nevolontera kategorisanih po uzrastu. Istraživanje je realizovano u sedam jedinica lokalne samouprave, od toga pet u Republici Srpskoj: Banja Luka, Sarajevo, Tuzla, Doboj, Trebinje, Mrkonjić Grad i Srebrenica.

Najveći procenat ispitanih volontera (36,6%) učestvovalo je u aktivnostima pomaganja drugim ljudima, zatim slijedi učešće u promotivnim kampanjama (25,2%), pružanje pomoći u oblasti edukacije (16,9%) i učešće u ekološkim akcijama (15,3%). Kao vodeći motivi/razlozi volontiranja kod volontera i kod nevolontera se ističu: težnja da pomažu drugima, upoznavanje novih ljudi i druženje, osjećaj korisnosti i pružanje doprinosa poboljšanju društva. Veliki procenat volontera (93,2%) i nevolontera (84,4%) smatra da je volontiranje dobar način da se upoznaju novi ljudi, dok 77,5% volontera i 69% nevolontera smatraju da je volontiranje dobar način za sticanje profesionalnih vještina. Da volontersko iskustvo može da obogati ličnost smatra 90,9% volontera i 76% nevolontera. Rezultati dobijeni putem instrumenata za mjerenje karakteristika ličnosti (IPIP-50) pokazuju da su volonteri u statistički značajnoj mjeri ekstravertniji, savjesniji, spremniji za saradnju, otvoreniji za nova iskustva, te emocionalno stabilniji od nevolontera. Takođe, detaljnija analiza ukazuje da pozitivan odnos prema ljudima, odnosno razumijevanje drugih i potreba da se pomogne drugima raste sa dužinom volonterskog iskustva.

Ispitivanje socijalnih vještina, poput iniciranja kontakta, pružanja emocionalne podrške, rješavanje problema, povjerenje prema drugima i asertivnost (Inventar interpersonalne kompetencije), pokazuje da volonteri u odnosu na nevolontere postižu bolje rezultate, odnosno da imaju razvijenije socijalne vještine od nevolontera. Takođe, volonteri sa dužim iskustvom imaju razvijenije socijalne vještine od volontera sa kraćim volonterskim iskustvom, što ukazuje na činjenicu da volontiranje utiče na razvoj socijalnih vještina.

Rezultati na Inventaru metakognitivne svjesnosti pokazuju da je kod volontera statistički značajno izraženije znanje o kognitivnim procesima, kao i sposobnost upravljanja misaonim procesima. Tačnije, sa dužinom volonterskog iskustva raste i sposobnost regulacije misaonih procesa, tj. svjesnost o potrebi za planiranjem, upravljanjem informacijama, nadgledanjem, evaluacijom i otklanjanjem grešaka prilikom misaonog procesa.

Analizirajući istraživanja o socijalnoj distanci i sklonosti prema predrasudama, takođe je utvrđena statistički značajna razlika: volonteri imaju manje predrasuda i skloniji su da stupaju u interakciju sa određenim grupama naroda i manjinama nego što su to nevolonteri. Ista je situacija i prema određenim ugroženim grupama (npr. osobe sa određenim mentalnim i tjelesnim nedostacima, oboljelim od neizlječive bolesti). Ono što je interesantno jeste da stepen tolerancije i spremnost za interakciju rastu sa porastom volonterskog iskustva, što takođe otkriva značajan

⁶ Više podataka dostupno na:

<http://www.okcbl.org/publikacije/pdf/pro_socijalna_dimenzija_volontiranja_u_bih.pdf>, pristupljeno novembra 2013. godine

potencijal koji volontiranje ima za smanjenje predrasuda i razvoj onih oblika ponašanja koji će za posljedicu imati smanjenje socijalne isključenosti marginalizovanih grupa građana.

3.7. Problemi i poteškoće u promociji i razvoju volontiranja u Republici Srpskoj

Tokom praćenja sprovođenja Zakona o volontiranju od 2008. godine i nakon detaljne analize zaključaka sa deset prezentacija Zakona o volontiranju, uočene su poteškoće u obezbjeđivanju kontinuirane i kvalitetne promocije i razvoja volontiranja u Republici Srpskoj. Radna grupa za izradu Strategije za razvoj i promociju volontiranja Republike je identifikovala četiri prioritetna problema na koje će ova strategija odgovoriti:

1. Angažovanje volontera može, zbog nedovoljne informisanosti poslodavaca i organizatora volontiranja, biti otežano zbog termina „volonter“ koji se pojavljuje i u Zakonu o radu i u Zakonu o volontiranju;
2. Nerazvijenost volonterske infrastrukture (lokalni i republički nivo) koja treba da podrži sve relevantne procese promocije i razvoja volontiranja (volonterski centri, lokalne volonterske politike i mogući izvori finansiranja, adekvatni ljudski resursi);
3. Volontiranje u sistemima obrazovanja u Republici Srpskoj, pogotovo u osnovnoškolskom i srednjoškolskom, nije dovoljno zastupljeno i
4. Nedovoljna medijska promocija volontiranja i nerazvijena svijest i/ili pogrešno shvatanje volontiranja od strane građana, prvenstveno mladih, o ulozi, mogućnostima, prednostima i doprinosu volontiranja za razvoj individue i društva.

4. VRIJEDNOSTI, NAČELA, VIZIJA, MISIJA I VREMENSKI OKVIR STRATEGIJE

4.1. Vrijednosti Strategije

S obzirom na to da je volontiranje aktivnost bazirana na principu dobrovoljnosti u cilju opšte, zajedničke dobrobiti ili dobrobiti drugog lica, u korist drugih ili društva u cjelini, bez isplate novčane naknade ili potraživanja druge imovinske koristi, Strategija teži da promoviše i stavi u praksu sljedeće vrijednosti:

- a) Prepoznavanje i priznavanje tradicionalnog humanizma i solidarnosti iskazanog kroz volontiranje građana Republike Srpske;
- b) Podsticanje stvaranja zdravog društva svjesnih i savjesnih građana;
- v) Promovisanje saradnje i osjećaja zajedničke koristi svih društvenih grupa i segmenata;
- g) Jačanje socijalne kohezije putem stvaranja osjećaja povjerenja i solidarnosti među građanima;
- d) Adekvatna primjena pravnog okvira za volontiranje;
- đ) Povećanje svijesti građana za volontiranje i stvaranje odgovarajuće kulture njegovanja i obavljanja volontiranja;
- e) Izrada planova, mehanizama i mjera podsticaja i podrške za volontiranje u svim segmentima društva (civilno društvo, javne institucije, republičke i lokalne vlasti, obrazovanje itd.);
- ž) Podrška daljoj izgradnji društva i ljudskog potencijala putem dobrovoljnosti i predanosti u procesima socijalnog razvoja;
- z) Izgradnja organizovanih mreža komunikacije i saradnje koji sinhronizovano i dinamično promovišu i razvijaju volontiranje u Republici Srpskoj i
- i) Podrška procesima i inicijativama na evropskom i globalnom nivou u vezi sa promocijom i razvojem volontiranja.

4.2. Načela Strategije

Strategija će se bazirati na sljedećim načelima:

- a) Dobrovoljnost volonterskog angažmana;
- b) Aktivno uključivanje volontera, organizacija civilnog društva, institucija i drugih relevantnih aktera;
- v) Saradnja i partnerstvo;
- g) Otvorenost i transparentnost i
- d) Međusobno povjerenje i poštovanje.

4.3. Vizija i misija Strategije

Vizija: Republika Srpska aktivno podržava razvoj i promociju volontiranja kao način izgradnje demokratskog društva, građanskog aktivizma i pozitivnih vrijednosti društva, a to su humanizam, solidarnost i altruizam.

Misija: U periodu od 2014. do 2018. godine stvoriti stimulatívno okruženje za održivi rast promocije i razvoja volontiranja u Republici Srpskoj putem mjera i aktivnosti: promocije, edukacije, razvoja volonterske infrastrukture i uspostavljanje adekvatnog pravnog okvira, a koje su planirane, realizovane i koordinisane od lokalnog do republičkog nivoa od strane relevantnih aktera po principu multisektoralnog partnerstva i saradnje.

4.4. Vremenski okvir Strategije

Vremenski okvir realizacije Strategije je od 2014. do 2018. godine.

5. GLAVNI AKTERI ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE

Glavni akteri koji će nastojati da se ispune načela, ciljevi i mjere navedene u ovom dokumentu su:

- a) Ministarstvo porodice, omladine i sporta,
- b) Ministarstvo prosvjete i kulture,
- v) Ministarstvo uprave i lokalne samouprave,
- g) jedinice lokalne samouprave,
- d) Volonterski servis Republike Srpske,
- đ) lokalni volonterski servisi,
- e) mediji i
- ž) organizatori volontiranja i volonteri.

Imajući u vidu međusobnu povezanost i interakciju svih navedenih aktera, a u cilju podsticanja promocije i razvoja volontiranja u Republici Srpskoj, potrebno je promovirati i podržavati partnerstva i uključivanje svih zainteresovanih strana. U tom smislu, planirane mjere podrške navedene u strategiji će se uspješno i kvalitetno realizovati uz multisektoralni pristup u procesima razvoja partnerstava i ispunjenja zajedničkih interesa u oblasti promocije i razvoja volontiranja.

U cilju uspješnog sprovođenja Strategije, kao i cjelokupnog procesa razvoja i promocije volontiranja u Republici Srpskoj, potrebno je oformiti i podržati kontinuirani rad strukture koja će okupiti lokalne volonterske servise. Iz tog razloga, Strategija predviđa formiranje Volonterskog servisa Republike Srpske, čija uloga je da u procesima razvoja i promocije volontiranja omogući:

- Osmišljavanje i pružanje usluga edukacije usmjerene ka unapređenju i razvoju kapaciteta organizatora volontiranja;
- Pružanje usluga ekspertize i savjetodavnog rada u cilju unapređenja rada organizatora volontiranja;
- Osmišljavanje i sprovođenje projekata istraživanja u cilju dobijanja relevantnih i statističkih podataka koji se odnose na razvoj i promociju volontiranja;
- Uspostavljanje, umrežavanje i koordinaciju rada lokalnih volonterskih servisa;
- Uspostavljanje i koordinaciju multisektoralnih partnerstava koje imaju za cilj pružanje podrške razvoju i promociji volontiranja;
- Uspostavljanje i realizaciju međunarodnih partnerstava u cilju unapređenja metodologija, sprovođenje međunarodnih projekata i drugih aktivnosti u oblasti promocije i razvoja volontiranja.

6. STRATEŠKI PRAVCI I CILJEVI

Generalni cilj Strategije je pružanje podrške održivoj promociji i razvoju volontiranja, te povećanju volonterskog angažmana u Republici Srpskoj.

Ovaj generalni cilj će se ostvariti kroz sljedeća četiri strateška pravca i njihove ciljeve, a čime će se odgovoriti i na identifikovane poteškoće i probleme u promociji i razvoju volontiranja u Republici Srpskoj:

1. Pravna regulativa volontiranja,
2. Volonterska infrastruktura,
3. Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja i
4. Promocija volontiranja.

6.1. Strateški pravac 1: Pravna regulativa volontiranja

Strateški cilj: *Uspostavljena usklađena i adekvatna pravna regulativa volontiranja, koja na efikasan i adekvatan način podržava kontinuiranu i održivu promociju i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj.*

Opis mjera i aktivnosti:

1.1. Analiza uticaja pravnih propisa iz oblasti finansija, rada i drugo, koji direktno ili indirektno imaju uticaja na procese promocije i razvoja volontiranja

Cilj ove mjere je da izvrši sveobuhvatnu analizu postojeće pravne regulative u Republici Srpskoj, koja direktno ili indirektno ima uticaja na procese razvoja i promocije volontiranja sa identifikovanim listom preporuka i konkretnih prijedloga za izmjenu i dopunu.

1.2. Pokretanje inicijativa i učestvovanje u aktivnostima izmjena i dopuna zakona i podzakonskih akata u Republici Srpskoj na osnovu rezultata i preporuka analize

Cilj ove mjere je da pokrene inicijative za izmjene i dopune svih identifikovanih pravnih propisa koje imaju negativan uticaj na procese promocije i razvoja volontiranja identifikovanih realizacijom mjere 1.1.

1.3. Promovisanje, izrada i usvajanje lokalnih volonterskih politika

Cilj ove mjere je da promoviše i pruži podršku jedinicama lokalne samouprave da kreiraju i usvajaju lokalne volonterske politike/strategije koje će utvrditi prioritete i mjere za promociju i razvoj volontiranja na lokalnom nivou.

1.4. Praćenje sprovođenja Zakona o volontiranju i Strategije za promociju i razvoj volontiranja Republike Srpske, te po potrebi unapređenje istih

Cilj ove mjere je da osigura da se do kraja 2018. godine Zakon o volontiranju uspješno i u skladu sa definisanim propisima primjenjuje u Republici Srpskoj, te da se po potrebi definišu preporuke za unapređenje Zakona.

6.2. Strateški pravac 2: Volonterska infrastruktura

Strateški cilj: *Definisana i uspostavljena adekvatna i efikasna volonterska infrastruktura na lokalnom i republičkom nivou koja stvara uslove i mogućnosti za kontinuiranu i održivu promociju volontiranja u Republici Srpskoj.*

Opis mjera i aktivnosti:

2.1 *Usmjeravanje lokalnih volonterskih servisa ka osnivanju Volonterskog servisa Republike Srpske*

Cilj ove mjere je da uspostavi infrastrukturu na nivou Republike Srpske, čija bi uloga bila podrška sprovođenju svih segmenata Strategije. Volonterski servis Republike Srpske bi imao ulogu pružanja edukacije, ekspertize, konsultativno-savjetodavnog rada, istraživanja, uspostavljanja, umrežavanja i koordinacije rada lokalnih volonterskih servisa, uspostavljanja partnerstava na nivou Republike Srpske i međunarodnom nivou.

2.2 *Uspostavljanje i definisanje jedinstvenih standarda i uloge lokalnih volonterskih servisa u procesima promocije i razvoja volontiranja na lokalnom nivou*

Cilj ove mjere je da se uspostave i definišu jedinstveni standardi rada i uloge lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj. Na ovaj način bi se uspostavio jedinstven pristup i metodologija rada koja će omogućiti da se procesi promocije i razvoja volontiranja na lokalnim nivoima odvijaju na identičan i kvalitetan način.

2.3 *Uspostavljanje i razvoj novih lokalnih volonterskih servisa u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva*

Cilj ove mjere je da pruži inicijalnu podršku osnivanju i radu lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj u skladu sa definisanim jedinstvenim standardima. Da bi se ova mjera u potpunosti i uspješno realizovala, neophodno je obezbijediti podršku i posvećenost jedinica lokalne samouprave, te ostalih relevantnih aktera na lokalnim nivoima.

2.4 *Jačanje uloge i djelovanja studentskih i učeničkih predstavničkih tijela u procesima promocije i razvoja volontiranja*

Cilj ove mjere je da podrži programe i aktivnosti promocije i razvoja volontiranja od strane studentskih i učeničkih predstavničkih tijela. Podrška ovim programima i aktivnostima treba prioritarno da bude usmjerena ka masovnim volonterskim programima i aktivnostima koje mogu imati uticaj na širu zajednicu ili više korisničkih grupa građana.

6.3. Strateški pravac 3: Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja

Strateški cilj: *Uspostavljeni okviri i metodologija za prenos znanja, iskustva i informacija o volontiranju u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja, te jasno pozicionirana uloga volontiranja u procesima cjeloživotnog učenja u Republici Srpskoj.*

Opis mjera i aktivnosti:

3.1. *Planiranje i realizacija neformalne edukacije o volontiranju u obrazovnim institucijama Republike Srpske*

Cilj ove mjere je da razvije i primijeni odgovarajuće modele neformalne edukacije o volontiranju u obrazovnim institucijama Republike Srpske da bi se omogućilo širenje kulture volontiranja među mladima i povećao broj volontera. Mladi bi tako imali priliku da prepoznaju potencijal volontiranja za lični razvoj, a posebno razvoj kompetencija koje će povećati njihovu konkurentnost na tržištu rada.

3.2. *Razvoj i implementacija programa i aktivnosti volontiranja učenika i studenata u Republici Srpskoj*

Cilj ove mjere je da pruži podršku programima i aktivnostima volontiranja učenika i studenata, a u skladu sa Zakonom o volontiranju i Zakonom o visokom obrazovanju. Zakonska regulativa omogućava sticanje ECTS bodova putem volontiranja, a samo volontiranje studenata u programima i aktivnostima koje su usko povezane sa njihovim studijama omogućilo bi sticanje praktičnih znanja i razvoj kompetencija koje će povećati njihovu konkurentnost na tržištu rada.

6.4. Strateški pravac 4: Promocija volontiranja

Strateški cilj: *Znanje, mogućnosti, primjeri dobre prakse i druge relevantne informacije o volontiranju na kvalitetan i adekvatan način kontinuirano promovisane od strane postojećih i dostupnih elektronskih, pisanih i drugih medija, te drugih aktivnosti promocije.*

Opis mjera i aktivnosti:

4.1. *Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja u medijima kroz partnerstvo sa javnim i privatnim medijskim kućama*

Cilj ove mjere je da podstakne javne i privatne medija da uključe volontiranje u programsku šemu, te redovno informišu javnost o pripremama, realizaciji i ostvarenim rezultatima volonterskih programa u lokalnim zajednicama, da bi se na ovaj način promovisao i vrednovao rad volontera. Ova mjera će pružiti podršku za planiranje i realizaciju kvalitetnih informativnih i edukativnih medijskih programa koji treba da doprinesu povećanju svijesti građana o volontiranju i njegovom uticaju na razvoj društva i građanskog aktivizma.

4.2. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Volonterskog servisa Republike Srpske i lokalnih volonterskih servisa

Cilj ove mjere je da pruži podršku promotivnim aktivnostima Volonterskog centra Republike Srpske i lokalnim volonterskim servisima, koje imaju za cilj podizanje svijesti građana o uticaju volontiranja na razvoj društva i građanskog aktivizma.

4.3. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Vlade Republike Srpske

Cilj ove mjere je da pruži podršku promotivnim aktivnostima realizovanim od strane Vlade Republike Srpske: dodjela republičke nagrade za volontiranje, obilježavanje 5. decembra, Međunarodnog dana volontera i organizovanje konferencija i stručnih seminara u oblasti volontiranja.

7. AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE

Strateški pravac 1: Pravna regulativa volontiranja

Strateški cilj: Uspostavljena usklađena i adekvatna pravna regulativa volontiranja, koja na efikasan i adekvatan način podržava kontinuiranu i održivu promociju i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj.

Mjera	Aktivnosti	Indikatori	Vremenski i finansijski okvir	Odgovorni akteri	Rezultati
1.1. Analiza uticaja pravnih propisa iz oblasti finansija, rada i dr., koji direktno ili indirektno imaju uticaja na procese promocije i razvoja volontiranja.	<ul style="list-style-type: none"> Planiranje, realizacija i izrada analize Usvajanje i prezentacija analize 	<ul style="list-style-type: none"> Izrađen i usvojen dokument analize Analiza prezentovana javnosti i relevantnim akterima (organizacije, vladine i javne institucije i dr.) 	1.6. do 31.12.2014.	<ul style="list-style-type: none"> Volonterski servis Republike Srpske (od dana formiranja – Strategijom predviđeno 1.6.2014. godine) 	Izvršena sveobuhvatna analiza postojeće pravne regulative u Republici Srpskoj koja direktno ili indirektno ima uticaja na procese razvoja i promocije volontiranja, te identifikovana lista preporuka i konkretnih prijedloga za izmjene i dopune identifikovane pravne regulative.
			2014: 0 KM		
			2015: 0 KM		
			2016: 0 KM		
			2017: 0 KM		
			2018: 0 KM		
1.2. Pokretanje inicijativa i učestvovanje u aktivnostima izmjena i dopuna zakona i podzakonskih akata u Republici Srpskoj na osnovu rezultata i preporuka analize.	<ul style="list-style-type: none"> Upućivanje inicijativa i zagovaranje za realizaciju istih Aktivno učestvovanje u realizaciji inicijativa 	<ul style="list-style-type: none"> Broj upućenih inicijativa i aktivnosti za realizaciju istih Broj inicijativa u kojima aktivno učestvuju odgovorna lica Broj uspješno realizovanih i usvojenih inicijativa 	1.1.2015. do 31.12.2018.	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo porodice, omladine i sporta (u daljem tekstu: MPOS) Volonterski servis Republike Srpske (od dana formiranja – Strategijom predviđeno 1.6.2014. godine) 	Pokrenute inicijative za izmjene i dopune svih identifikovanih pravnih regulativa koje imaju uticaja na procese promocije i razvoja volontiranja, a identifikovanih realizacijom mjere 1.1.
			2014: 0 KM		
			2015: 0 KM		
			2016: 0 KM		
			2017: 0 KM		
			2018: 0 KM		
1.3. Promovisanje, izrada i usvajanje lokalnih volonterskih politika	<ul style="list-style-type: none"> Imiciranje i uspostavljanje saradnje sa JLS Uspostavljanje radnih grupa i izrada 	<ul style="list-style-type: none"> Broj JLS sa kojima je uspostavljena saradnja Broj sastanaka radnih grupa za izradu 	1.1.2015. do 31.12.2016.	<ul style="list-style-type: none"> Jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS) koje će razvijati lokalne volonterske 	Do kraja 2016. godine u 30 jedinica lokalne samouprave Republike Srpske inicirani procesi izrade lokalnih
			2014: 0 KM		
			2015: 40.000 KM Izvori:		

	lokalnih volonterskih politika <ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje lokalnih volonterskih politika 	lokalnih volonterskih politika <ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih lokalnih volonterskih politika 	JLS: 15.000 KM Donatori ⁷ : 25.000 KM 2016: 40.000 KM Izvori: JLS: 15.000 KM Donatori: 25.000 KM 2017: 0 KM 2018: 0 KM	politike <ul style="list-style-type: none"> • MPOS • Volonterski servis Republike Srpske • Lokalni volonterski servisi 	volonterskih politika.
1.4. Praćenje sprovođenja Zakona o volontiranju i Strategije za promociju i razvoj volontiranja Republike Srpske, te po potrebi unapređenje istih	<ul style="list-style-type: none"> • Inspekcijski nadzor primjene Zakona • Ulazno istraživanje o trenutnom stanju volontiranja u Republici Srpskoj i definisanje preporuka i rješenja za unapređenje Zakona i Strategije • Monitoring i završna evaluacija uspješnosti sprovođenja Zakona i Strategije 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izvršenih inspekcijskih nadzora • Izveštaj ulaznog istraživanja • Izveštaj vanjske evaluacije uspješnosti sprovođenja Zakona i Strategije 	1.1.2014. do 31.12.2018. 2014: 10.000 KM Izvori: MPOS: 10.000 KM 2015: 0 KM 2016: 0 KM 2017: 0 KM 2018: 20.000 KM Izvori: Donatori: 20.000 KM	<ul style="list-style-type: none"> • Republička uprava za inspekcijske poslove Republike Srpske • MPOS • Volonterski servis Republike Srpske • Lokalni volonterski servisi 	Do kraja 2018. godine Zakon o volontiranju se uspješno i u skladu sa definisanim propisima primjenjuje u Republici Srpskoj, te po potrebi definisane preporuke i rješenja za unapređenje Zakona.

⁷ Sredstva planirana za podršku strateškim ciljevima i pravcima ove strategije predviđena u okviru minimuma planiranih sredstava u Budžetu Republike Srpske u okviru Ministarstva, porodice, omladine i sporta namijenjenih za razvoj volontiranja u periodu od 2014. do 2018. godine. Navedena sredstva finansijske podrške jedinica lokalne samouprave su planirana uz saglasnost Saveza opština i gradova Republike Srpske i sredstva predviđena kao donatorska su realna očekivanja na osnovu analize dosadašnjeg učešća navedenih izvora u razvoju volontiranja u Republici Srpskoj (vidi str. 9).

Strateški pravac 2: Volonterska infrastruktura

Strateški cilj: Definisana i uspostavljena adekvatna i efikasna volonterska infrastruktura na lokalnom i republičkom nivou koja stvara uslove i mogućnosti za kontinuiranu i održivu promociju volontiranja u Republici Srpskoj.

Mjera	Aktivnosti	Indikatori	Vremenski i finansijski okvir	Odgovorni akteri	Rezultati
2.1 Usmjeravanje lokalnih volonterskih servisa ka osnivanju Volonterskog servisa Republike Srpske.	<ul style="list-style-type: none"> Poziv svim organizacijama koje su do sada posredovale između organizatora volontiranja i volontera u Republici Srpskoj Administrativna, tehnička i finansijska podrška za formiranje Volonterskog servisa Republike Srpske Podrška kontinuiranom radu Volonterskog servisa Republike Srpske 	<ul style="list-style-type: none"> Broj organizacija koje su se odazvale Rješenje o osnivanju 	1.1.2014. do 31.12.2018.	<ul style="list-style-type: none"> MPOS Lokalni volonterski servisi 	Uspostavljena infrastruktura na nivou Republike Srpske, čija je uloga sveukupna podrška sprovođenju svih segmenata Strategije.
			2014: 15.000 Izvori: MPOS: 15.000 KM		
			2015: 30.000 Izvori: MPOS: 20.000 KM Donatori: 10.000 KM		
			2016: 30.000 Izvori: MPOS: 20.000 KM Donatori: 10.000 KM		
			2017: 30.000 Izvori: MPOS: 20.000 KM Donatori: 10.000 KM		
			2018: 30.000 Izvori: MPOS: 20.000 KM Donatori: 10.000 KM		
2.2 Uspostavljanje i definisanje jedinstvenih standarda i uloge lokalnih volonterskih servisa u procesima promocije i razvoja volontiranja na lokalnom nivou.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza dosadašnjeg rada i uloge lokalnih volonterskih servisa Kreiranje jedinstvenih standarda koristeći se analizom, primjerima dobre prakse i potreba lokalnih zajednica 	<ul style="list-style-type: none"> Kreirana analiza rada i uloge lokalnih volonterskih servisa Kreirani dokument jedinstvenih standarda rada i uloge lokalnih volonterskih servisa 	1.1.2015. do 31.12.2015.	<ul style="list-style-type: none"> Volonterski servis Republike Srpske 	Definisani jedinstveni standardi rada i uloge lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj.
			2014: 0 KM		
			2015: 0 KM		
			2016: 0 KM		
			2017: 0 KM		
			2018: 0 KM		

<p>2.3 Uspostavljanje i razvoj novih lokalnih volonterskih servisa u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje podrške za uspostavljanje i rad novih lokalnih volonterskih servisa putem aktivnosti podizanja kapaciteta, monitoringa, nadgledanja i evaluacionih aktivnosti, te drugih aktivnosti podrške 	<ul style="list-style-type: none"> Uspostavljeno 20 novih lokalnih volonterskih servisa u Republici Srpskoj 	<p>1.7.2014. do 31.12.2018.</p> <p>2014: 34.000 KM Izvori: JLS: 4.000 KM Donatori: 30.000 KM</p> <p>2015: 34.000 KM Izvori: JLS: 4.000 KM Donatori: 30.000 KM</p> <p>2016: 34.000 KM Izvori: JLS: 4.000 KM Donatori: 30.000 KM</p> <p>2017: 34.000 KM Izvori: JLS: 4.000 KM Donatori: 30.000 KM</p> <p>2018: 34.000 KM Izvori: JLS: 4.000 KM Donatori: 30.000 KM</p>	<ul style="list-style-type: none"> Volonterski servis Republike Srpske(od dana formiranja – Strategijom predviđeno 1.6.2014. godine) JLS 	<p>U minimalno 50% JLS Republike Srpske uspostavljeni funkcionalni lokalni volonterski servisi u skladu sa jedinstvenim standardima rada i uloge istih.</p>
<p>2.4 Jačanje uloge i djelovanja studentskih i učeničkih predstavničkih tijela u procesima promocije i razvoja volontiranja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje podrške jačanju kapaciteta studentskih i učeničkih tijela za pripremu i realizaciju volonterskih programa kroz aktivnosti podizanja kapaciteta, monitoringa, nadgledanja i evaluacionih aktivnosti, te drugih aktivnosti podrške 	<ul style="list-style-type: none"> Minimalno 50% studentskih i učeničkih predstavničkih tijela posjeduju razvijene kapacitete za razvoj i realizaciju kvalitetnih volonterskih programa Povećano učešće studenata i učenika u postojećim i novim volonterskim programima 	<p>1.1.2015. do 31.12.2018.</p> <p>2014: 5.000 KM Izvori: MPOS: 5.000 KM</p> <p>2015: 15.000 KM Izvori: MPOS: 3.000 KM Donatori: 12.000 KM</p> <p>2016: 15.000 KM Izvori: MPOS: 3.000 KM Donatori: 12.000 KM</p> <p>2017: 15.000 KM Izvori:</p>	<ul style="list-style-type: none"> Volonterski centar Republike Srpske Lokalni volonterski servisi 	<p>Podržani i uspješno sprovedeni programi i aktivnosti promocije i razvoja volontiranja od strane studentskih i učeničkih predstavničkih tijela.</p>

			MPOS: 3.000 KM Donatori: 12.000 KM		
			2018: 15.000 KM Izvori: MPOS: 3.000 KM Donatori: 12.000 KM		

Strateški pravac 3: Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja

Strateški cilj: Uspostavljeni okviri i metodologija za prenos znanja, iskustva i informacija o volontiranju u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja, te jasno pozicionirana uloga volontiranja u procesima cjeloživotnog učenja u Republici Srpskoj.

Mjera	Aktivnosti	Indikatori	Vremenski i finansijski okvir	Odgovorni akteri	Rezultati
3.1. Planiranje i realizacija neformalne edukacije o volontiranju u obrazovnim institucijama Republike Srpske	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj modela neformalne edukacije prilagođenog učenicima, studentima i nastavnom osoblju Priprema, štampanje i distribucija edukativnog i promotivnog materijala Planiranje i realizacija razvijenih modela neformalne edukacije u obrazovnim institucijama Republike Srpske 	<ul style="list-style-type: none"> Do kraja 2018. godine u minimalno 30% obrazovnih institucija Republike Srpske realizovana minimalno jedna neformalna edukacija o volontiranju i značaju volontiranja za razvoj cjelokupnog društva Republike Srpske 	1.1.2015. do 31.12.2018. 2014: 0 KM	<ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo prosvjete i kulture MPOS Volonterski servis Republike Srpske (od dana formiranja – Strategijom predviđeno 1.6.2014. godine) Lokalni volonterski servisi 	<ul style="list-style-type: none"> Razvijeni i primijenjeni odgovarajući modeli neformalne edukacije o volontiranju u minimalno 30% obrazovnih institucija Republike Srpske Minimalno 10% učeničke i studentske populacije pohađalo neformalnu edukaciju o volontiranju
			2015: 10.000 KM MPOS: 3.000 KM Donatori: 7.000 KM		
			2016: 10.000 KM MPOS: 3.000 KM Donatori: 7.000 KM		
			2017: 10.000 KM MPOS: 3.000 KM Donatori: 7.000 KM		
			2018: 10.000 KM MPOS: 3.000 KM Donatori: 7.000 KM		
3.2. Razvoj i implementacija programa i aktivnosti volontiranja učenika i studenata u Republici Srpskoj.	<ul style="list-style-type: none"> Podrška razvoju i implementaciji kvalitetnih volonterskih programa učenika i studenata putem malih grantova 	<ul style="list-style-type: none"> Podržano i uspješno realizovano minimalno 100 volonterskih programa osmišljenih i realizovanih od strane studenata i učenika 	1.1.2015. do 31.12.2018. 2014: 0 KM	<ul style="list-style-type: none"> MPOS Volonterski servis Republike Srpske (od dana formiranja – Strategijom predviđeno 1.6.2014. godine) Lokalni volonterski servisi 	Povećan broj volonterskih programa koji uključuju studente i učenike kao volontere.
			2015: 30.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 28.000 KM		
			2016: 30.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 28.000 KM		
			2017: 30.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 28.000 KM		

			2017: 30.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 28.000 KM		
			2018: 30.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 28.000 KM		

Strateški pravac 4: Promocija volontiranja

Strateški cilj: Znanje, mogućnosti, primjeri dobre prakse i druge relevantne informacije o volontiranju na kvalitetan i adekvatan način kontinuirano promovisane od strane postojećih i dostupnih elektronskih, pisanih i drugih medija, te drugih aktivnosti promocije.

Mjera	Aktivnosti	Indikatori	Vremenski i finansijski okvir	Odgovorni akteri	Rezultati
4.1. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja u medijima kroz partnerstvo sa javnim i privatnim medijskim kućama	<ul style="list-style-type: none"> • Upućivanje inicijative prema javnim i privatnim medijima za uvođenje volontiranja u programsku šemu • Pružanje podrške i saradnja sa medijima na pripremi i realizaciji medijske promocije volontiranja 	<ul style="list-style-type: none"> • Javni i privatni mediji kreiraju i realizuju redovne informativne i promotivne sadržaje o volontiranju • Uspostavljena partnerska saradnja sa minimalno 20% postojećih medija na kreiranju i realizaciji kontinuiranih informativnih i promotivnih sadržaja o volontiranju 	1.1.2015. do 31.12.2018.	<ul style="list-style-type: none"> • MPOS • Volonterski servis Republike Srpske • Javni i privatni mediji 	Do kraja 2018. godine minimalno 20% javnih i privatnih medija uključili volontiranje u programsku šemu, te redovno informišu javnost o pripremama, realizaciji i ostvarenim rezultatima volonterskih programa u zajednicama.
			2014: 0 KM		
			2015: 10.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 8.000 KM		
			2016: 10.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 8.000 KM		
			2017: 10.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 8.000 KM		
			2018: 10.000 KM MPOS: 2.000 KM Donatori: 8.000 KM		
4.2. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Volonterskog servisa Republike Srpske i lokalnih volonterskih servisa.	<ul style="list-style-type: none"> • Obilježavanje 5. decembra, Međunarodnog dana volontera • Godišnja republička volonterska radna akcija koja bi se istovremeno sprovođila u najmanje 10 JLS • Izrada i redovno ažuriranje portala 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj volontera koji su učestvovali u radnim akcijama i broj JLS koje su podržale akciju • Javnost u lokalnim zajednicama Republike Srpske redovno informisana o volontiranju, volonterskim mogućnostima i 	1.7.2014. do 31.12.2018.	<ul style="list-style-type: none"> • Volonterski servis Republike Srpske • Lokalni volonterski servisi • JLS • MPOS 	Volonterski servis Republike Srpske i lokalni volonterski servisi redovno planiraju i realizuju aktivnosti promocije volontiranja na području cijele Republike Srpske.
			2014: 15.000 KM MPOS: 5.000 KM JLS: 10.000 KM		
			2015: 30.000 KM MPOS: 5.000 KM JLS: 10.000 KM Donatori: 15.000 KM		
			2016: 30.000 KM MPOS: 5.000 KM JLS: 10.000 KM Donatori: 15.000 KM		

	<p>Volonterskog servisa Republike Srpske</p> <ul style="list-style-type: none"> • Priprema, štampa i distribucija promotivnog materijala i brošura u lokalnim zajednicama 	<p>primjerima dobre prakse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volonterski servis Republike Srpske i lokalni volonterski servisi prepoznati u zajednicama kao informativna i promotivna tačka za oblast volontiranja 	<p>2017: 30.000 KM MPOS: 5.000 KM JLS: 10.000 KM Donatori: 15.000 KM</p> <p>2018: 30.000 KM MPOS: 5.000 KM JLS: 10.000 KM Donatori: 15.000 KM</p>		
4.3. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Vlade Republike Srpske	<ul style="list-style-type: none"> • Dodjela republičke nagrade za volontiranje i centralna manifestacija obilježavanja 5. decembra, Međunarodnog dana volontera 	<ul style="list-style-type: none"> • Svake godine pripremljena i održana dodjela republičke nagrade za volontiranje i održana centralna manifestacija obilježavanja 5. decembra, Međunarodnog dana volontera 	<p>1.7.2014. do 31.12.2018.</p> <p>2014: 15.000 KM MPOS: 15.000 KM</p> <p>2015: 15.000 KM MPOS: 15.000 KM</p> <p>2016: 15.000 KM MPOS: 15.000 KM</p> <p>2017: 15.000 KM MPOS: 15.000 KM</p> <p>2018: 15.000 KM MPOS: 15.000 KM</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MPOS • Volonterski servis Republike Srpske 	<p>Vlada Republike Srpske pruža kontinuiranu podršku promotivnim aktivnostima i aktivnostima vrednovanja volontiranja planiranih i realizovanih od strane nadležnog ministarstva.</p>

REKAPITULACIJA POTREBNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA:

Strateški pravac i cilj	Mjera/aktivnost	Po godini	Ukupno
Strateški pravac 1: Pravna regulativa volontiranja Strateški cilj: Uspostavljena usklađena i adekvatna pravna regulativa volontiranja koja na efikasan i adekvatan način podržava kontinuiranu i održivu promociju i razvoj volontiranja u Republici Srpskoj.	1.1. Analiza uticaja pravnih propisa iz oblasti finansija, rada i dr., koji direktno ili indirektno imaju uticaja na procese promocije i razvoja volontiranja	2014: 0 KM	0 KM
		2015: 0 KM	
		2016: 0 KM	
		2017: 0 KM	
		2018: 0 KM	
	1.2. Pokretanje inicijativa i učestvovanje u aktivnostima izmjena i dopuna zakona i podzakonskih akata u Republici Srpskoj na osnovu rezultata i preporuka analize	2014: 0 KM	0 KM
		2015: 0 KM	
		2016: 0 KM	
		2017: 0 KM	
		2018: 0 KM	
	1.3. Promovisanje, izrada i usvajanja lokalnih volonterskih politika	2014: 0 KM	80.000 KM
		2015: 40.000 KM	
		2016: 40.000 KM	
		2017: 0 KM	
		2018: 0 KM	
	1.4. Praćenje sprovođenja Zakona o volontiranju i Strategije za promociju i razvoj volontiranja Republike Srpske, te po potrebi unapređenje istih	2014: 10.000 KM	30.000 KM
2015: 0 KM			
2016: 0 KM			
2017: 0 KM			
2018: 20.000 KM			

Strateški pravac i cilj	Mjera/aktivnost	Po godini	Ukupno
Strateški pravac 2: Volonterska infrastruktura Strateški cilj: Definisana i uspostavljena adekvatna i efikasna volonterska infrastruktura na lokalnom i republičkom nivou koja stvara uslove i mogućnosti za kontinuiranu i održivu promociju volontiranja	2.1. Usmeravanje lokalnih volonterskih servisa ka osnivanju Volonterskog servisa Republike Srpske	2014: 15.000 KM	135.000 KM
		2015: 30.000 KM	
		2016: 30.000 KM	
		2017: 30.000 KM	
		2018: 30.000 KM	
	2.2. Uspostavljanje i definisanje jedinstvenih standarda i uloge lokalnih volonterskih servisa u procesima promocije i razvoja volontiranja na lokalnom nivou	2014: 0 KM	0 KM
		2015: 0 KM	
		2016: 0 KM	
		2017: 0 KM	
		2018: 0 KM	

	2.3. Uspostavljanje i razvoj novih lokalnih volonterskih servisa u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva	2014: 34.000 KM	170.000 KM
		2015: 34.000 KM	
		2016: 34.000 KM	
		2017: 34.000 KM	
		2018: 34.000 KM	
	2.4. Jačanje uloge i djelovanja studentskih i učeničkih predstavničkih tijela u procesima promocije i razvoja volontiranja.	2014: 5.000 KM	65.000 KM
		2015: 15.000 KM	
		2016: 15.000 KM	
		2017: 15.000 KM	
		2018: 15.000 KM	

Strateški pravac i cilj	Mjera/aktivnost	Po godini	Ukupno
Strateški pravac 3: Volontiranje u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja Strateški cilj: Uspostavljeni okviri i metodologija za prenos znanja, iskustva i informacija o volontiranju u sistemima formalnog i neformalnog obrazovanja, te jasno pozicionirana uloga volontiranja u procesima cjeloživotnog učenja u Republici Srpskoj.	3.1. Planiranje i realizacija neformalne edukacije o volontiranju u obrazovnim institucijama Republike Srpske	2014: 0 KM	40.000 KM
		2015: 10.000 KM	
		2016: 10.000 KM	
		2017: 10.000 KM	
		2018: 10.000 KM	
	3.2. Razvoj i implementacija programa i aktivnosti volontiranja učenika i studenata u Republici Srpskoj.	2014: 0 KM	120.000 KM
		2015: 30.000 KM	
		2016: 30.000 KM	
		2017: 30.000 KM	
		2018: 30.000 KM	

Strateški pravac i cilj		Ukupno po godini	Ukupno
Strateški pravac 4: Promocija volontiranja Strateški cilj: Znanje, mogućnosti, primjeri dobre prakse i druge relevantne informacije o volontiranju na kvalitetan i adekvatan način kontinuirano promovisane od strane postojećih i dostupnih elektronskih, pisanih i drugih medija, te drugih aktivnosti promocije.	4.1. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja u medijima kroz partnerstvo sa javnim i privatnim medijskim kućama	2014: 0 KM	40.000 KM
		2015: 10.000 KM	
		2016: 10.000 KM	
		2017: 10.000 KM	
		2018: 10.000 KM	
	4.2. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Volonterskog servisa Republike Srpske i lokalnih volonterskih servisa.	2014: 15.000 KM	135.000 KM
		2015: 30.000 KM	
		2016: 30.000 KM	
		2017: 30.000 KM	
		2018: 30.000 KM	

	4.3. Planiranje i realizacija aktivnosti promocije volontiranja od strane Vlade Republike Srpske.	2014: 15.000 KM	75.000 KM
		2015: 15.000 KM	
		2016: 15.000 KM	
		2017: 15.000 KM	
		2018: 15.000 KM	

UKUPNO POTREBNA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE PO GODINAMA:

2014. GODINA	94.000 KM
2015. GODINA	214.000 KM
2016. GODINA	214.000 KM
2017. GODINA	174.000 KM
2018. GODINA	194.000 KM

UKUPNO 890.000 KM

8. OČEKIVANI KRATKOROČNI I DUGOROČNI UTICAJ SPROVOĐENJA STRATEGIJE

Usvajanjem i sprovođenjem strateških pravaca i ciljeva želi se doprinijeti širenju, razvoju i jačanju kulture volontiranja, a samim tim i promovisanju humanizma, socijalne kohezije i aktivnog doprinosa građana u razvoju društva.

Utvrđeni strateški pravci i ciljevi, te njihove mjere i aktivnosti i postignuti rezultati će nastojati da podrže ispunjene sljedećih kratkoročnih i dugoročnih uticaja u oblasti promocije i razvoja volontiranja u Republici Srpskoj:

- Različite grupe građana (mladi, nezaposleni, starije osobe i dr.) aktivno učestvuju u društvenim aktivnostima;
- Volontiranje je unaprijeđeno i prepoznato, a volonteri koji su postigli zavidna postignuća i rezultate služe kao inspiracija za slične i druge volonterske programe i aktivnosti;
- Volontiranje prepoznato u sistemu formalnog i neformalnog obrazovanja kao društveno poželjno djelovanje pojedinaca i način širenja i jačanja građanskog aktivizma, humanosti i solidarnosti;
- Povećan uticaj i kapaciteti organizatora volontiranja za iniciranje i povećanje broja volontera i volonterskih mogućnosti;
- Republičke i lokalne uprave i ustanove aktivno uključene u planiranje i realizaciju volonterskih programa i aktivnosti, a prioritetno onih koje direktno vrše uticaj na poboljšanje kvaliteta života i socijalne kohezije;
- Uspostavljena kvalitetna i efikasna volonterska infrastruktura koja pruža informacije o volontiranju i volonterskim mogućnostima, te direktno i indirektno pruža podršku u planiranju i sprovođenju i
- Mediji u sklopu svojih uredničkih politika kontinuirano izvještavaju i promovišu volontiranje, volonterske programe i aktivnosti i volontere kao primjere građanskog aktivizma.

9. PRAĆENJE I MJERENJE USPJEŠNOSTI SPROVOĐENJA STRATEGIJE

Da bi strategija bila uspješna, njeno planiranje i realizacija treba da budu kontinuirani proces učenja baziran na teoretskom znanju i empirijskim podacima. Takav proces učenja uključuje sljedeće faze:

- definisanje strategije (na osnovu sprovedenih analiza, definisanih ciljeva, postojećeg znanja i procjene uticaja mjera i aktivnosti);
- sprovođenje strategije i
- mjerenje uspješnosti (evaluacija stvarnih rezultata prethodno definisanih mjera i aktivnosti).

Mjerenje uspješnosti na osnovu kontinuiranog nadzora rezultata sprovedenih mjera i aktivnosti je važna, budući da će se na taj način omogućiti unapređenje i redefinisane kombinacije instrumenata. Važno je osigurati da se strategija redovno ažurira i prilagođava promjenljivim vanjskim uticajima i utvrđenim prioritetima.

Iz navedenog se utvrđuje da bi bilo veoma važno da se na početku sprovođenja strategije sprovede ulazno istraživanje koje će pružiti polaznu tačku za mjerenje uspješnosti mjera i aktivnosti definisanih strategijom. Istraživanjem će se, osim uvida u trenutno stanje, omogućiti mjerenje rezultata i pokazatelja za svaku godinu sprovođenja strategije i planiranih mjera i aktivnosti. Evaluacijom će se izvršiti poređenje investiranih finansijskih i drugih resursa sa postignutim rezultatima, kao i poređenje rezultata na liniji planirano–ostvareno.

Ministarstvo porodice, omladine i sporta će u saradnji sa odgovornim licima pripremiti Godišnji akcioni plan sprovođenja Strategije. Godišnji akcioni plan sprovođenja Strategije će usvojiti Vlada Republike Srpske, kao i Izvještaj o realizaciji Godišnjeg akcionog plana.

Promotivne aktivnosti i kampanje podizanja svijesti će uključivati i sociološke istraživačke pristupe kako bi se procijenila promjena stavova društva prema volontiranju i cjelokupan uticaj sprovođenja Strategije.